

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie
TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 62/19
V Luxemburgu 14. mája 2019

Rozsudok v spojených veciach C-391/16, C-77/17 a C-78/17
M/Ministerstvo vnútra, X a X/Commissaire général aux réfugiés et aux
apatrides

Ustanovenia smernice o utečencoch týkajúce sa odňatia alebo nepriznania postavenia utečenca z dôvodov ochrany bezpečnosti alebo spoločnosti hostiteľského členského štátu sú platné

*Odňatie alebo nepriznanie postavenia utečenca nevedú k tomu, že osoba, ktorá má oprávnenú
obavu z prenasledovania vo svojej krajine pôvodu, prestáva byť utečencom alebo stráca práva,
ktoré utečencom priznáva Ženevský dohovor*

V Belgicku a Českej republike bolo štátnemu príslušníkovi Pobrežia slonoviny, konžskému štátnemu príslušníkovi a osobe čečenského pôvodu, ktorým bolo priznané postavenie utečenca prípadne boli žiadateľmi o jeho priznanie, toto postavenie odňaté alebo nepriznané na základe ustanovení¹ smernice o utečencoch² umožňujúcej prijať takéto opatrenia voči osobám, ktoré ohrozujú bezpečnosť hostiteľského členského štátu alebo, vzhľadom na to, že boli odsúdené za obzvlášť závažný trestný čin, ohrozujú spoločnosť tohto štátu. Dotknuté osoby napadli odňatie alebo nepriznanie postavenia utečenca pred Conseil du contentieux des étrangers (Rada pre cudzinecké spory, Belgicko) a Nejvyšším správním soudem (Česká republika). Tieto inštitúcie majú pochybnosti o súlade dotknutých ustanovení smernice so Ženevským dohovorom³.

Uvedené súdy zdôrazňujú, že Ženevský dohovor síce umožňuje z daných dôvodov vyhostiť alebo vrátiť cudzieho štátneho príslušníka alebo osobu bez štátnej príslušnosti, nestanovuje však, že táto osoba prestáva byť utečencom. V tejto súvislosti si kladú otázku, či ustanovenia smernice, ktoré umožňujú členským štátom z predmetných dôvodov odňať alebo nepriznať postavenie utečenca, nestanovujú dôvod vylúčenia alebo zániku, ktoré nie sú upravené v Ženevskom dohovore. Za týchto podmienok sa pýtajú Súdneho dvora, či sú dotknuté ustanovenia smernice platné z hľadiska pravidiel zakotvených v Charte základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“) a ZFEÚ, podľa ktorých musí azylová politika EÚ rešpektovať Ženevský dohovor.

Vo svojom rozsudku z dnešného dňa Súdny dvor najskôr uvádza, že aj keď smernica stanovuje systém ochrany utečencov, ktorý je vlastný EÚ, jej základom je Ženevský dohovor a jej cieľom je v plnej miere zabezpečiť jeho dodržiavanie.

V tejto súvislosti Súdny dvor spresňuje, že **pokiaľ má štátny príslušník tretej krajiny alebo osoba bez štátnej príslušnosti oprávnenú obavu z prenasledovania v krajine svojho pôvodu alebo bydliska, musí sa považovať za utečenca v zmysle smernice a Ženevského dohovoru bez ohľadu na to, či mu bolo formálne priznané postavenie utečenca v zmysle smernice.** Súdny dvor v tejto súvislosti konštatuje, že smernica definuje postavenie utečenca ako uznanie osoby členským štátom za utečenca, pričom **tento akt uznania má len deklaratórnu, a nie konštitutívnu povahu.**

¹ Článok 14 ods. 4 a 5.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/95/EÚ z 13. decembra 2011 o normách pre oprávnenie štátnych príslušníkov tretej krajiny alebo osôb bez štátneho občianstva mať postavenie medzinárodnej ochrany, o jednotnom postavení utečencov alebo osôb oprávnených na doplnkovú ochranu a o obsahu poskytovanej ochrany (Ú. v. EÚ L 337, 2011, s. 9).

³ Dohovor o právnom postavení utečencov, podpísaný v Ženeve 28. júla 1951 [Zbierka dohovorov Organizácie spojených národov, zv. 189, s. 137, č. 2545 (1954)], ktorý nadobudol platnosť 22. apríla 1954, bol doplnený Protokolom o právnom postavení utečencov uzavretým v New Yorku 31. januára 1967, ktorý nadobudol platnosť 4. októbra 1967.

So zreteľom na to Súdny dvor podotýka, že formálne uznanie určitej osoby za utečenca má za následok to, že danej osobe sú priznané všetky práva a výhody, ktoré smernica stanovuje pre tento typ medzinárodnej ochrany, ku ktorým patria tak práva zodpovedajúce právam zakotveným v Ženevskom dohovore, ako aj práva zabezpečujúce vyššiu úroveň ochrany, ktoré nemajú žiadny ekvivalent v tomto dohovore.

Ďalej Súdny dvor uvádza, že dôvody odňatia a nepriznania stanovené v smernici zodpovedajú dôvodom uznaným v Ženevskom dohovore na účely vrátenia utečenca. V tejto súvislosti Súdny dvor zdôrazňuje, že hoci v prípade, v ktorom sú splnené podmienky umožňujúce uplatniť uvedené dôvody, môže Ženevský dohovor zbaviť utečenca výhod vyplývajúcich zo zásady zákazu vrátenia do krajiny, v ktorej by bol ohrozený jeho život alebo jeho osobná sloboda, **smernica sa má vykladať a uplatňovať so zreteľom na práva zaručené Chartou, ktoré vylučujú možnosť vrátenia do takejto krajiny.** Charta totiž absolútne zakazuje mučenie, či neľudské a ponižujúce zaobchádzanie alebo trestanie bez ohľadu na správanie dotknutej osoby, ako aj vyhostenie do štátu, v ktorom existuje vážne riziko, že táto osoba bude vystavená takémuto zaobchádzaniu.

Za týchto podmienok Súdny dvor zastáva názor, že vzhľadom na to, že smernica s cieľom zabezpečiť ochranu bezpečnosti a spoločnosti hostiteľského členského štátu stanovuje možnosť tohto štátu odňať alebo nepriznať postavenie utečenca, zatiaľ čo Ženevský dohovor umožňuje z týchto dôvodov vrátiť utečenca do krajiny, v ktorej by bol ohrozený jeho život alebo sloboda, **právo Únie priznáva dotknutým utečencom vyššiu úroveň medzinárodnej ochrany, ako je ochrana zaistená daným dohovorom.**

Súdny dvor tiež konštatuje, že **odňatie postavenia utečenca alebo jeho nepriznanie nevedie k tomu, že osoba, ktorá má oprávnenú obavu z prenasledovania vo svojej krajine pôvodu, prestane byť utečencom.** Hoci táto osoba stráca všetky práva a výhody, ktoré smernica priznáva držiteľom postavenia utečenca, aj naďalej sú jej priznané určité práva stanovené Ženevským dohovorom. So zreteľom na to Súdny dvor spresňuje, že **osobe, ktorá je utečencom, musia byť bezpodmienečne priznané práva zakotvené v Ženevskom dohovore, na ktoré smernica výslovne odkazuje⁴ v súvislosti s odňatím alebo nepriznaním postavenia utečenca z vyššie uvedených dôvodov, ako aj práva stanovené uvedeným dohovorom, ktorých priznanie nie je viazané na zákonný pobyt, ale len na fyzickú prítomnosť utečenca na území hostiteľského štátu.**

Za týchto okolností Súdny dvor dospel k záveru, že **dotknuté ustanovenia smernice sú v súlade so Ženevským dohovorom a pravidlami zakotvenými v Charte a ZFEÚ, ktoré ukladajú povinnosť dodržiavať tento dohovor.** Preto tieto ustanovenia treba považovať za platné.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálny dokument pre potreby médií, ktorý nezaväzuje Súdny dvor.

[Úplné znenie](#) rozsudku sa uverejňuje na internetovej stránke CURIA v deň vyhlásenia rozsudku.

Kontaktná osoba pre tlač: Balázs Lehóczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazový záznam z vyhlásenia rozsudku je k dispozícii na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

⁴ Článok 14 ods. 6.